

ЕЛЕМЕНТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Самостійна робота – провідний принцип саморозвитку, підготовки майбутнього вчителя географії до краєзнавчо-туристської роботи з учнями, основою якого є її позитивна мотивація, сформовані вміння її проводити та якісне наукове й навчально-методичне забезпечення для формування краєзнавчої компетентності. Центральне місце посідає мотивація як форма вияву потреби, позитивного ставлення до саморозвитку, пізнання й діяльності в контексті вироблення навичок постійного самовдосконалення та розвитку власної особистості, завдяки правильному формулюванню мети, обранню способів її досягнення та критичного оцінювання й корекції власних досягнень. Самостійна робота з краєзнавства і туризму супроводжується виявом пізнавальної активності в здобутті й засвоєнні нової краєзнавчої інформації розвиває комунікативні здібності студентів-географів та є обов'язковою умовою розвитку їхніх здібностей, творчості, досягнення успіху.

Реформування освітніх завдань у вищих педагогічних навчальних закладах ставлять перед сучасним педагогом ряд завдань. Серед яких: сформувати в студентів систему краєзнавчо-туристських знань, вміння застосовувати ці знання під час проведення самостійної роботи та польових досліджень [1, с. 15].

Самостійна робота студентів-географів – особливо важлива частина досягнення краєзнавчого компонента географічної освіти, що сприяє автоматизму навичок проведення ним краєзнавчо-туристської роботи.

Самостійна краєзнавчо-туристська робота студента охоплює:

– формулювання усвідомленої мети, правильне окреслення завдань, змісту роботи у часі, необхідних для її виконання;

- оволодіння навичками самостійного опрацювання краєзнавчого теоретичного матеріалу;
- правильне обрання ефективних способів, засобів виконання самостійної роботи, забезпечення необхідними методичними й навчальними матеріалами;
- грамотне поєднання обсягу аудиторної та самостійної роботи;
- самостійне засвоєння педагогічних технологій краєзнавчо-туристської роботи;
- своєчасний контроль і самоконтроль за ходом виконання поставлених завдань.

Самостійна робота студентів з дисципліни географічного циклу забезпечує: системність знань та засобів навчання; володіння розумовими процесами; мобільність і критичність мислення; володіння засобами обробки інформації; здібність до творчої праці [2, с. 130].

У процесі краєзнавчо-туристської роботи особлива роль належить елементу самоконтролю, за допомогою якого студенти визначають результати навчальної діяльності, зіставляючи їх із критеріями оцінювання та компетенціями професійної діяльності. Це, на думку А. Хуторського, розвиток особистісних якостей студента, його творчі досягнення з навчальних предметів, рівень засвоєння й випередження освітніх стандартів [3, с. 172].

Ознаками самостійності студентів-географів у краєзнавчо-туристській роботі є їхня спрямованість на засвоєння знань, навичок, умінь; наявність інтересу до процесу пізнання, самостійності, творчого ставлення до розв'язання пізнавальних краєзнавчих завдань, ініціатива в процесі навчання; володіння засобами пізнавальної активності, самостійність географічного мислення, вміння виділяти головне, аналізувати, узагальнювати; прагнення до поглиблення краєзнавчих знань, засобів їх засвоєння, застосування на практиці.

Наприклад під час походів рідним краєм у студентів-географів

формується стійкий інтерес до його вивчення так як за завданнями викладача значну частину роботи вони виконують самостійно (вивчення джерел краєзнавчої інформації, складання карти досліджуваного регіону, оформлення звіту, експозиції зібраного краєзнавчого матеріалу, виконання різних обов'язків в природних умовах туристського походу тощо).

Самостійна робота студентів географів під час краєзнавчо-туристської діяльності формує вміння працювати з навчальною й науково-популярною літературою, довідниками, першоджерелами краєзнавчого змісту, на цій підставі одержувати нові знання; вміння самостійно проводити краєзнавчі дослідження, формулювати власні висновки; вміння планувати краєзнавчу роботу. Крім того, студенти-географи освоюють методику вивчення історичного та географічного краєзнавства, виробляють навички самостійної роботи з документальними та літературними джерелами краєзнавчого характеру для поглиблення знань для розробки туристських програм. Результатом цієї роботи є вміння виділяти головне. До загальних навчальних умінь належать: вміння планувати (ставити мету й окреслювати завдання діяльності, визначати етапи, розподіляти час на їх реалізацію, відбирати шляхи й засоби досягнення мети) і виконувати самоконтроль (контроль результатів процесу навчально-пізнавальної діяльності). Вона охоплює систему провідних знань про способи діяльності, що відображають досягнення педагогічної й географічної наук у поєднанні з практичним застосуванням в умовах професійної діяльності.

Отже, самостійна робота студентів-географів під час краєзнавчо-туристської роботи активізує пізнавальні процеси особистості, до яких належить стимулюванню соціальних, психологічних й педагогічних факторів, розвиток яких оптимізує запуск механізмів самостійності в діяльності.

Література:

1. Браславська О. В. Особливості краєзнавчо-туристичної підготовки студентів-географів у ВНЗ. / Браславська О.В., Осадчий О. С., Джус О. М. :

Географія та екологія : наука і освіта : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнар. участю; до 25-ї річниці Незалежної України), 12-13 листопада 2015 р., Умань. – Умань : ВПЦ "Візаві" , 2016. – С. 14–17.

2. Максютів А. О. Самостійна робота студентів-географів як складова підготовки майбутнього фахівця / А. О. Максютів // Наукові записки екологічної лабораторії УДПУ. – Вип. 18. – Умань : ВПЦ "Візаві", 2015. – С. 129–133

3. Хуторської А. В. Дидактическая евристика / А. В. Хуторської // Теория и технология креативного обучения. – Москва : изд-во МГУ, 2003. – 416 с.